

Dansurin um gullkálvin

Sat og lurtaði eftir kjakinum í Litlatingi týskvöldið 6. september.

Syndarligt at hoyra hvussu hvør royndi at skylda uppá hvønn annan, nakrir av politikarunum hava enn ikki funnið útav, hvør hevur ábyrgd av figgjarliga óskilinum, ið valdar.

Um teir ikki eru so frægt at sær komnir, at teir ikki vita hvør ið eigur uttanlandsskuldina, skulu teir enn einaferð fáa tað upplýst, at vanliga lønmottakarar ikki eigur uttanlandsskuldina, hevur heldur ikki ábyrgd av henni. Men nakrir vinnulivsmenn og spekulantar eiga hesa skuld, sum teir í dag sleppa undan at gjalda. Onnur mugu nú gjalda — og tað í dýrum dómum.

Sjálvt um føroyingurin ber orð fyri at vera tolin og finna seg í nógvum, trúgvi eg ikki, at verkafólk, fiskimenn, gomul og avlamin fara at finna seg í, at tey verða knokkroytt fyri skatt og onnur avgjöld, henda samgongan hevur lagt á tey fyri at bjarga nekrum ávisum personum undan ábyrgd.

Men tað er ikki at undrast yvir, at teir, ið nú ráða, senda rokningina út til hesi, tá hugsað verður um, hvørji mynda hesa samgongu. Ein stórtur partur av samgonguni er arbeiðsgevarar, reiðarar og grannskoðarar, og hví mundu hesir vera so altrair at sleppa frammat landskassanum, sjálvandi fyri at bjarga sinum egnu og skriva rokningina út til vanliga skattaborgaran og sleppa sær sjálvum undan ábyrgdini av teirra egna orskapi.

Henda samgongan hevur síðan hon kom til valdið roynt av øllum alvi at sáa mistreysti og vónloysi niður í fólk okkara við teirra dómadags spádómum um neyð og elendigheit. Hetta sær út til at eydnast teimum; fólk eru vórðin vónleys og vónbrotin av tí politikki, henda samgongan førir.

Men tá teir billa okkara fólk inn, at vit øll hava ábyrgdina av figgjarstøð-

uni í samfelagnum, er hetta ósatt. Verkafólk, fiskimenn, gomul og veik eiga onga skuld í hesum, men einaferð enn spekulantar og nakrir vinnulivsmenn.

Tá fólk í dag siga, hetta er tann mest løntakara figgindaliga sinnaða samgonga, ið nakrantíð hevur verið í søgu landsins, má ein geva teimum rætt í hesum. Tað hava vit longu fingið progv fyri.

Hyggið bert at figgjarlógargruppskottinum, har skal sparast og skerjast, so avleiðingarnar verða stórt arbeiðsloysi millum fólk. Hetta er longu byrjað. Fólk verða uppsøgd innan tað almenna og privata virksemd, mong ganga stúrin og biða eftir at verða uppsøgd úr arbeiði. Vit hoyrdu umboðini fyri sambandsflokkinn og fólkaflokkinn siga, at hetta er bert ein byrjan. Vit hava meira í væntu enn.

Umboðið fyri tjóðveldisflokkinn viðmerkti, at flokkur hennara hevði altíð lagt dent á arbeiði til allar hendur. So kann eg ikki hugsa mær, at hennara flokkur eigur lut í framlagda figgjarlógargruppskottinum, ið sum nevnt, um tað verður samtykt, kemur at skapa stórt arbeiðsloysi.

Umberingin hjá hesum monnum, um at undanfarna landsstýrið gav loyvi til ov nógv uttanlandslán frá kreditforeiningunum, og at hetta hevur skapað verandi kreppu, heldur ikki. Ikki tí, teir skuldu nokk havt hildið meira aftur, men teir avmarkaðu lániupphæddina frá uml. 800 mill. kr. fyri árin 1986–1987 niður í 200 mill. í 1988. Høvdur peningastovnarnir verið samarbeiðsáhugaðir, var yvirupphitingin av búskapinum ikki vórðin so stór. Í staðin fyri at sýna afturhaldni, innførdu peningastovnarnir meira enn tað duplta av læntum kapitali. Peningastovnarnir innfluttu millum 1200 og 1500 mill. kr. uttan at tosa við landsstýrið.

Man tað vera tí, at

grannskoðarar og ráðgevarar voru Pauli Ellefsen, Jógvan, Sundstein o.a.? Føroyska vinnulivið hevur goldið 500 mill. kr. í ráðgevarahjálpi, projekt, ið øll standa til at fara á húsagang. Er hetta goð ráðgeving? Ella er hetta gjørt, væl vitandi um, at landskassin og harvið tann meinigi maðurin via landskassans vedhaldsskyldur kemur at gjalda?

Saman við bankunum eru tað hesir somu menn, ið stýra landinum í dag! Hvát er hetta fyri politikkur? Høgrapolitikkur av fulasta slagi. Høpurin má gjalda rokningina, meðan tey fáu verða bjargað undan ábyrgd.

Hevði aldri droymt um, at tjóðveldisflokkurin, ið skal eittast at vera flokkur verkafólksins og fiskimanna, gekk við til tilíkt, ið nú gongur fyri seg í okkara samfelagi. Eitt satt vónbrot fyri alla fakfelagsrørsluna.

Støðan hjá vanliga føroyinginum í dag er henda:

Vit gjalda dansin um gullkálvin hjá einum minoriteti av borgarum okkara — nevniliga vinnulivsmönnum og spekulantum. Hesir, ið altíð hava sloppið sær undan samfelagsábyrgd og latið verkafólkið tykið um endan.

Hetta gjalda vit, við at stórtur partur av okkara fólkum verður ríkin út í vinnuloyvi.

Allar almennar veitingar verða skerðar, og eingin arbeiðsloysisstuðul er. Barnastyrkurin verður minkaður, so bert ein partur fær barnastyrk.

Prístalskipanin verður avtikin, og kemur hetta at kosta kr. 3.698 um árið, um vit rokna við sama prívokstri sum tvey tey seinastu árin — nevniliga 9–10%.

Inntøkulógirnar, ið blivu lumpaðar ígjøgnum, kosta hvørjum húsarhaldi kr. 14.200, og er hetta talið lágt sett.

Prístalsvoldtektin og inntøkulógirnar kosta so stótt einum hjúnun, hvar bæði eru í vinnu, kr. 21.597 aftan á skatt. Hvør kann tola hesa byrðu. Aftan á at peningastovnar og aðrir kreditorar eru farnir við sinum? Ella skulu fólk svøltast av landinum?

Arbeiðseftirlitið er skert so nógv, at tað kemur ikki at virka. Roynt var frá undanfarna samgongu at útyggja eftirlitið, so at løntakarar kundi fáa betri og tryggari arbeiðs-

pláss, og eitt fyrirbyrgjandi arbeiði bleiv gjørt. Men hetta skal so samgongan so leggja í sor, istaðin fyri at meira bleiv gjørt fyri at fáa eftirlitið at virka á arbeiðsplássinum. Hvar sárið ikki nivur nóg mikið, stoytir man salt í.

Fólk flyta av landinum, tí tey hava ongan møguleika at klára seg, orka ikki byrðarnar, ið verða lagdar á tey. Fleiri koma at missa hús og heim, tí tey fáa ikki endarnar at røkka saman, hava einki eftir at gjalda rentur og avdrátt av lánunum við.

Okkara unga fólk hevur ongar møguleikar at setast í bugv, skatturin fer við tí mesta, tey forvinna. Ongi lán fáa tey uttan at eiga kr. 300.000 innistandandi. Hvar skulu tey fáa henda pening frá?

Ein kundi hildið á fram, men sum áður nevnt hava hesir garpar sagt, at hetta er bert byrjanin.

Tí má tann føroyska fakfelagsrørslan gera bart og siga hertil og ikki longur. Nú mugu hesir menn setast upp á pláss og tað ongantið ov skjótt, so ikki alt okkara samfelag liggur í skelja sori við ætlaða politikkinum.

Fólk eru so illa fyri, at skjótt liða tey bæði neyð og armóð — hava ikki fyri tað neyðuga.

Latið teir, ið eiga uttanlandsskuldina og hava spekulerað uppá okkara rygg, nú dragast til svars og gjalda rokningina, i staðin fyri at ræna hvørt huski, hvar litið og onki er, fyri meira enn 20.000 krónur. Hetta er tjóðagóðs frá løntakarunum!!!

Tórshavn 8. sept. 1989
Ingeborg Vinther

orðaskifti

STRANDFARASKIP LANDSINS
100 TÓRSHAVN

Kioskin umborð á »Ternuni l«

Lýst verður eftir fólkum til at reka og standa fyri kioskin umborð á »Ternuni l«.

Nærri upplýsingar um treytir, leigumál og annað fáast á skrivstovu okkara tlf. 145 50 lokalt 22.

Skrivligar umsóknir skulu vera okkum í hendi áðrenn 25. september 1989.

Strandfaraskip Landsins
Postsmoga 88
110 Tórshavn

Kokkur til Læraraskúlan

Vegna farloyvi frá 01.11.89 til 31.12.90 verður søkt eftir kokki til kantinuna á Føroya Læraraskúla.

Løn sambært sáttmála millum Starvsmanafelagið og Føroya landsstýri.

Skrivlig umsókn verður at senda til Føroya Læraraskúla innan 1. oktober.

Føroya Læraraskúli
Frælsið 20
100 Tórshavn
Telef. 13501

TØKK

Øllum tykkum, sum mintust meg á 25 ára starvsdegi mínum, takki eg hjartaliga.

Hanna Lisberg

